

Straatsburg, 27.10.2015
COM(2015) 610 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Het werkprogramma van de Commissie voor 2016

Tijd voor verandering

Een jaar geleden is deze Commissie een nieuwe weg ingeslagen. Op basis van de politieke beleidslijnen¹ bepaalden we de prioriteiten van de Commissie en beloofden we ons te concentreren op de grote kwesties waarbij Europa volgens de burgers een verschil moeten maken. We besloten onze werkwijze te veranderen, openheid te betrachten en rekenschap af te leggen voor onze acties. We nodigden het Europees Parlement en de Raad uit om samen met ons werk te maken van deze verandering. Om de Europeanen er weer van te overtuigen dat de Unie in hun belang werkt, moeten we namelijk samen voor resultaten zorgen op de gebieden die er echt toe doen.

De burgers baseren hun oordeel van de EU op de wijze waarop de EU de grootste maatschappelijke problemen aanpakt: de problemen op het gebied van banen, groei en investeringen, de stroom van vluchtelingen die een onstabiele situatie en oorlog ontvluchten op zoek naar een toevluchtsoord, de klimaatverandering en de druk op de natuurlijke hulpmiddelen, de ongelijkheid, de intolerantie en het onveiligheidsgevoel in onze maatschappij, en de gevolgen van wereldwijde onderlinge afhankelijkheid en het gebrek aan vertrouwen in de positie van Europa in een nieuwe wereldorde.

De agenda voor banen, groei, billijkheid en democratische verandering, die geldt als missieverklaring van de Commissie-Juncker en als basis voor onze benoeming, omvat tien prioriteiten voor de aanpak van de bovengenoemde problemen. Er waren het afgelopen jaar een aantal markante ontwikkelingen: de economie herstelde zich trager dan verwacht, de Griekse economie moest worden gestabiliseerd, de migratiedruk aan onze buitengrenzen nam door de onveiligheid in onze nabuurschap verder toe en er werden verschillende terroristische aanvallen gepleegd op Europese bodem, onder meer op Charlie Hebdo. Deze ontwikkelingen hebben ons voornemen gesterkt ons te blijven focussen op onze prioriteiten. We moeten ons op andere zaken richten en deze zaken anders aanpakken.

Focus op andere zaken

We verklaarden vorig jaar dat we een ander beleid zouden voeren en ons op de belangrijke kwesties zouden concentreren. Inmiddels hebben we onze visie en concrete maatregelen gepresenteerd in verband met het investeringsplan, de digitale eengemaakte markt, de energie-unie, de Europese veiligheidsagenda, de Europese migratieagenda, de kapitaalmarktenunie, het actieplan voor billijke en efficiënte vennootschapsbelasting en de nieuwe handelsstrategie. Ook deden we recentelijk voorstellen voor het verdiepen en versterken van onze economische en monetaire unie. Deze week presenteren we onze strategie voor een interne markt voor goederen en diensten², en voor het eind van het jaar zullen we het beeld compleet maken met onze plannen inzake duurzame kringlooeconomie, arbeidsmobiliteit en beter beheer van onze buitengrenzen. Al deze maatregelen worden ondersteund door de nieuwe agenda voor betere regelgeving van de Commissie.

¹ http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_nl.pdf

² COM(2015) 550 van 28.10.2015.

Op 9 september werd met de toespraak van de voorzitter over de staat van de Unie³ het startschot gegeven voor een dialoog met het Europees Parlement en de Raad over het werkprogramma. Daarmee rekening houdend hebben we een werkprogramma opgesteld met belangrijke initiatieven die we de komende twaalf maanden zullen uitvoeren om onze verbintenissen na te komen⁴. We zijn van plan om binnen de korte termijn van één jaar een brede wetgevingsagenda uit te voeren en een kader te creëren voor maatregelen die in volgende werkprogramma's aan bod zullen komen. Het voorbereidende werk voor deze maatregelen, waaronder evaluaties, raadplegingen en effectbeoordelingen, zal in 2016 worden aangevat.

We hebben besloten prioriteit te geven aan wetgevingswijzigingen die, als zij spoedig worden goedgekeurd, een directe impact kunnen hebben op banen en groei, op ons milieu en ons sociaal welzijn, op onze veiligheid en op de wijze waarop wij omgaan met een sterk verbonden wereld.

Het rechtstreeks verkozen Europees Parlement en de Raad van ministers van de nationale regeringen, samen de medewetgevers van de EU, zijn met ongekende snelheid overgegaan tot de goedkeuring van de voorstellen van de Commissie voor een Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSD), de wijziging van de EU-begroting voor 2015 ter verruiming van de financiële middelen voor de aanpak van de vluchtelingencrisis, een pakket van 35 miljard EUR voor banen en groei in Griekenland en de dringende herplaatsing binnen de EU van vluchtelingen die internationale bescherming nodig hebben. Deze uitzonderlijke gezamenlijke inspanning om snel dringende en cruciale beslissingen te nemen, moet de norm worden.

Met het oog daarop heeft de Commissie vóór het opstellen van het werkprogramma intensief en constructief met haar institutionele partners overlegd om het eens te worden over de prioriteiten. Zelfs de beste voorstellen brengen niets op als er jaren over wordt onderhandeld en geen akkoord wordt bereikt. Daarom hebben we een aantal bestaande voorstellen geïnventariseerd die snel door de medewetgevers zouden moeten worden goedgekeurd⁵. Voorts zijn we van plan een aantal oudere voorstellen van de Commissie in te trekken, omdat die niet meer relevant of voldoende ambitieus zijn, of geblokkeerd zijn. Zo maken we plaats voor prioritaire voorstellen waarover wellicht wel een akkoord kan worden bereikt⁶.

De zaken anders aanpakken

Nieuwe problemen vereisen een nieuwe en ambitieuze benadering, maar ook de andere problemen moeten we grondig blijven aanpakken. Belangrijker is echter nog dat wanneer

³ <http://ec.europa.eu/priorities/soteu>.

Zie ook de intentieverklaring van de voorzitter en eerste vicevoorzitter aan de voorzitters van het Europees Parlement en de Raad. Op basis daarvan is de voorzitter op 10 september samengekomen met de Coreper, heeft de eerste vicevoorzitter op 13 oktober met de Raad Algemene Zaken overlegd, heeft de Commissie op 6 oktober met de conferentie van commissievoorzitters vergaderd en zijn de voorzitter en de eerste vicevoorzitter op 20 oktober met de conferentie van voorzitters bijeengekomen.

⁴ Bijlage I.

⁵ Bijlage III.

⁶ Bijlage IV.

EU-optreden op zijn plaats is, dat zo doeltreffend mogelijk is met het oog op de gemeenschappelijke doelstellingen. Goede voornemens zijn niet genoeg: het zijn de resultaten die tellen. De Commissie streeft naar betere regelgeving door de feiten te onderzoeken en te garanderen dat het optreden van de EU daadwerkelijk een positieve invloed heeft in de praktijk. Daarbij moeten we er voortdurend op toezien dat onze wetgeving en uitgavenprogramma's resultaat opleveren en nog steeds geschikt zijn voor het beoogde doel.

Op tal van gebieden moet op Europees niveau worden opgetreden, willen we onze ambitieuze beleidsdoelstellingen verwezenlijken. Tot deze doelstellingen behoren een hoog niveau van milieubescherming, strenge sociale en arbeidsnormen, energiezekerheid, een bloeiende economie die iedereen ten goede komt en een migratiebeleid dat onze gemeenschappelijke waarden weerspiegelt. Met verouderde regels en regels die te streng of te complex zijn om te worden toegepast in de praktijk, zullen we onze doelstellingen niet bereiken.

Dat wordt nagegaan of we met onze regels daadwerkelijk onze ambities op deze gebieden waarmaken, moet niet als een last worden beschouwd, maar als een gelegenheid om de regels te verbeteren. We kunnen er zo bijvoorbeeld voor zorgen dat onze wetgeving op het gebied van gezondheid en veiligheid uitvoerbaar is en wordt nageleefd, zodat de hoge normen die we hebben vastgesteld, daadwerkelijk op iedere werkplek worden toegepast, ten behoeve van alle werknemers in de Unie.

In het licht van het bovenstaande hebben we besloten om onze plannen voor de herziening van belangrijke onderdelen van bestaande wetgeving op te nemen in het werkprogramma en te garanderen dat deze een echt verschil maken in de praktijk⁷. Daarnaast stellen we voor om een aantal irrelevant geworden wetgevingshandelingen in te trekken⁸. Ten behoeve van de burgers en de ondernemingen geven we ook aan welke nieuwe EU-wetgeving volgend jaar in werking treedt⁹.

Hoewel een van de belangrijkste taken van de Commissie erin bestaat toezicht te houden op de toepassing van de Europese wetgeving en deze indien nodig af te dwingen, krijgt deze taak niet altijd de nodige politieke aandacht. Daar willen we nu verandering in brengen door intensiever toe te zien op handhaving op de gebieden die er het meeste toe doen. Voor het vertrouwen in het Schengengebied zonder binnengrenzen is het bijvoorbeeld belangrijk dat de gemeenschappelijke regels inzake asiel correct worden uitgevoerd. Om de Europese regels toe te passen in de praktijk, moet nauw worden samengewerkt met actoren op nationaal, regionaal en lokaal niveau.

We zijn vastbesloten alle beschikbare instrumenten in te zetten om onze doelstellingen te bereiken. De vraag naar middelen is groter dan ooit, dus de EU-begroting moet resultaatgericht worden ingezet. Bij de tussentijdse herziening van het meerjarig financieel kader zal worden onderzocht hoe de financiële middelen gericht kunnen worden ingezet voor de huidige prioriteiten, zoals de interne en externe dimensies van de vluchtelingen crisis. De Commissie zal ook een strategie presenteren voor een resultaatgerichte EU-begroting, om

⁷ Bijlage II.

⁸ Bijlage V.

⁹ Bijlage VI.

ervoor te zorgen dat de financiële middelen in de toekomst meer concrete resultaten opleveren. Het gebruik van innovatieve financiële instrumenten kan nog krachtiger worden bevorderd. Daarnaast kan nog vooruitgang worden geboekt op het gebied van vereenvoudiging (met name op het gebied van landbouw, de Europese Structuur- en Investeringsfondsen en verder onderzoek), prestaties en maatregelen waarbij doeltreffend gebruik van middelen wordt gekoppeld aan goede economische governance.

De focus van de Commissie blijft ook in het tweede jaar van haar mandaat duidelijk: we moeten de belangrijke kwesties duidelijker en beter aanpakken¹⁰, en moeten bij de kleinere kwesties die geen gemeenschappelijk EU-optreden vereisen, terughoudend en bescheiden te werk gaan. Met dit werkprogramma, dat is opgebouwd rond de tien prioriteiten die voorzitter Juncker aan het begin van ons mandaat heeft uiteengezet, bevestigen we dat we samen met onze partners in het Europees Parlement en de Raad de resultaten willen bereiken waar de Europese burgers op wachten. De problemen waarmee Europa momenteel wordt geconfronteerd, maken duidelijk dat het tijd is voor verandering.

1. Een nieuwe stimulans voor banen, groei en investeringen

In het verleden is gebleken dat de Europese burgers in staat zijn om hard te werken, te innoveren, te creëren en wereldwijd anderen van hun ideeën te overtuigen. We mogen het talent en het potentieel van een generatie niet verloren laten gaan. De Commissie zal de lidstaten blijven ondersteunen bij hun inspanningen om mensen weer aan een baan te helpen. We hebben vervroegd 1 miljard EUR vrijgemaakt voor de versnelde uitvoering van het jongerenwerkgelegenheidsinitiatief, waarmee tot 650 000 jonge mensen in heel Europa aan een baan, leerlingplaats, stage of voortgezette opleiding zullen worden geholpen. Daarnaast hebben we de lidstaten richtsnoeren aangereikt die hen kunnen helpen langdurig werklozen opnieuw aan een baan te helpen.

Het is belangrijk dat we de Europese burgers in staat stellen zich aan te passen aan de behoeften van een snel veranderende wereld en opkomende arbeidsmarkten. Met de agenda voor nieuwe vaardigheden willen we ervoor zorgen dat permanent wordt geïnvesteerd in menselijk kapitaal. Daarbij zetten we onder meer in op beroepsopleiding en hoger onderwijs, digitale en high-techexpertise en de levensvaardigheden die burgers nodig hebben om een actieve rol te spelen op een arbeidsmarkt die evolueert en een samenleving die verandert. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan het evenwicht tussen werk en privéleven voor werkende gezinnen, om de arbeidsparticipatie van vrouwen te verhogen. De richtlijn vrouwelijke bestuurders zou in 2016 moeten worden aangenomen en de Commissie zal verdere praktische maatregelen nemen om de gendergelijkheid te bevorderen.

¹⁰ In deze context zal de Commissie haar communicatieactiviteiten in 2016 concentreren op de prioriteiten van de Commissie, op basis van de maatregel inzake institutionele communicatie in 2016 in het kader van het meerjarig financieel kader 2014-2020 (C(2015) 7346 van 27.10.2015).

We willen ook dat de Europese bedrijven de mogelijkheden van de interne markt maximaal benutten ten behoeve van hun groei en concurrentiepositie op de wereldmarkt. Daarvoor hebben zij stabiele financiering, een gezond ondernemingsklimaat en moderne infrastructuur nodig. Het investeringsplan voor Europa wordt momenteel uitgevoerd. Het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSI) is operationeel en zorgt voor hoogwaardige investeringen die de Europese economie een duw in de rug geven, onder meer op het gebied van onderzoek. We zullen ons nu toeleggen op het verbeteren van het investeringsklimaat en tevens de interne markt verder verdiepen om de voordelen ervan voor de Europese burgers te vergroten, de obstakels voor ondernemingen weg te werken en gunstige voorwaarden voor innovatie te creëren.

Om de duurzaamheid in Europa ook op de lange termijn te garanderen, moeten we nu actie ondernemen. We zullen een nieuwe aanpak presenteren voor economische groei en sociale en milieuduurzaamheid na 2020, rekening houdend met de herziening van Europa 2020 en de verwezenlijking van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties binnen en buiten de EU.

Een optimaal gebruik van hulpbronnen is cruciaal voor ecologisch duurzame en inclusieve groei. Volgend jaar zullen we starten met de uitvoering van een actieplan inzake kringlooeconomie, met als doel een interne markt voor het hergebruik van materialen en hulpmiddelen te creëren, zodat we de lineaire economie gaandeweg achter ons kunnen laten. Alle elementen van de economische cyclus zullen hierdoor worden beïnvloed, met inbegrip van betrekking, productie, consumptie, afval en recyclage, en er zal moeten worden geïnnoveerd om groeimogelijkheden die vanuit economisch én milieuopzicht efficiënt zijn, te kunnen benutten.

Om een duurzame toekomst te garanderen, moeten we anticiperen op mogelijke gevaren voor het leefmilieu en deze terugdringen. De Commissie zal de lidstaten blijven helpen bij het aanpakken van het probleem van antimicrobiële resistentie en zal daar ook op wereldniveau voor ijveren. Voorts gaan we voorbereidingen treffen en intensiever overleg plegen over een evaluatie van de gezondheidstechnologie, teneinde de werking van de interne markt voor gezondheidszorgproducten te bevorderen. Het complexe voorbereidende werk om de Europese burgers beter te beschermen tegen de risico's van hormoonontregelaars¹¹, zal worden afgerond, en zal follow-up krijgen. De herziening van de huidige wetgeving inzake gezondheid en veiligheid op het werk, onder meer inzake carcinogene of mutagene agentia, zal zorgen voor een efficiënter en doeltreffender EU-kader voor de bescherming van werknemers.

2. Een connectieve digitale eengemaakte markt

Een bloeiende digitale economie kan markten doen groeien en nieuwe werkgelegenheid creëren. Europa kan een leidende rol spelen op dit gebied als we de versnippering aanpakken, het aanbod voor Europese consumenten verbeteren en nieuwe mogelijkheden voor

¹¹ Hormoonontregelaars zijn chemische stoffen die, bij bepaalde hoeveelheden, de hormoonhuishouding van zoogdieren kunnen ontregelen.

ondernemingen creëren. Daarom heeft de Commissie in mei 2015 een strategie voor de digitale eengemaakte markt gepresenteerd. We willen alle relevante voorstellen vóór eind 2016 presenteren, zodat de volledig functionerende digitale eengemaakte markt in de Unie nog tijdens het huidige mandaat van deze Commissie realiteit wordt.

In december zullen we onze plannen voor een modernere en meer Europese aanpak inzake auteursrecht presenteren, die rekening houdt met de digitale revolutie. Voorts zullen we met voorstellen inzake digitaal contractueel recht komen. In de loop van 2016 zullen nog andere initiatieven volgen, over auteursrecht, geoblocking, het vrije verkeer van gegevens, cloud computing en btw op elektronische handel.

Nu een akkoord is bereikt over de voorstellen voor een connectief continent, dat onder meer de afschaffing van roamingkosten tegen eind 2017 omvat, werken we aan een uitgebreide herziening van het regelgevingskader voor telecommunicatie. Naast de respectieve REFIT-herzieningen zullen we ook de richtlijn inzake audiovisuele en mediadiensten, de satelliet- en kabelrichtlijn en de verordening betreffende samenwerking inzake consumentenbescherming herzien, om ervoor te zorgen dat het kader daadwerkelijk resultaten oplevert voor de burgers. Samen met de medewetgevers zullen we proberen om voor het eind van het jaar een akkoord te bereiken over de hervorming van de gegevensbescherming en de richtlijn inzake netwerk- en informatiebeveiliging, aangezien dat twee essentiële elementen zijn voor het vertrouwen en de veiligheid binnen de groeiende digitale eengemaakte markt.

Het blijft ons streven¹² een einde te maken aan de nationale compartimentering van de telecomregelgeving, van de auteurs- en gegevensbeschermingswetgeving, van de radiofrequenties en van de toepassing van de mededingingswetgeving, met volledige inachtneming van de culturele diversiteit. De totstandbrenging van een connectieve digitale eengemaakte markt kan tot 250 miljard EUR extra groei in Europa opleveren tijdens de ambtstermijn van deze Commissie, alsook honderdduizenden nieuwe banen, met name voor jonge werkzoekenden, en een levendige kenniseconomie.

3. Een schokbestendige energie-unie met een toekomstgericht beleid inzake klimaatverandering

De Commissie heeft in haar strategie voor de energie-unie een aantal belangrijke maatregelen gepresenteerd die nodig zijn om de energievoorziening in Europa veilig te stellen en minder van invoer afhankelijk te zijn, de nationale energiemarkten te integreren, energie-efficiëntie als prioriteit aan te merken, de economie koolstofarmer te maken en onderzoek, innovatie en concurrentie te bevorderen. Het merendeel van de maatregelen van de routekaart voor de energie-unie zal in 2016 worden gepresenteerd. De voortgang en de nog te nemen maatregelen zullen worden bekendgemaakt in een verslag over de stand van de energie-unie.

¹² http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_nl.pdf

Aangezien de EU een belangrijke speler is bij de klimaatbesprekingen in Parijs, zal volgend jaar prioriteit worden gegeven aan de uitvoering van het energie- en klimaatpakket voor 2030, zodat de doelstellingen worden bereikt. In 2016 zal de Commissie met een voorstel komen voor lastenverdeling op gebieden die niet onder het emissiehandelssysteem (ETS) vallen, zoals de bouw, de landbouw en het koolstofvrij maken van het vervoer. We zullen de toepassing bevorderen van niet-discriminatoire heffingstelsels voor het gebruik van wegen, die gebaseerd zijn op het beginsel dat de vervuiler en de gebruiker betalen, en zullen verdere inspanningen leveren om een eengemaakte Europese vervoersruimte te creëren waarbij het bestaande wegennet efficiënter wordt gebruikt en het wagenpark flexibeler wordt benut. Om de energietransitie te bespoedigen, zal de Commissie ook met voorstellen komen voor een nieuwe opzet van de elektriciteitsmarkt, het bereiken van het streefcijfer van 15 % voor de interconnectie van elektriciteit tegen 2030, de energievoorzieningszekerheid, hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiëntie. Tot slot zullen we een geïntegreerde strategie ontwikkelen voor onderzoek, innovatie en concurrentie in het kader van de energie-unie om het potentieel van de koolstofluwe economie te benutten op het gebied van banen en groei.

4. Een diepere en eerlijkere interne markt met een sterkere industriële basis

De interne markt is uniek en Europa's grootste troef: dankzij deze markt is er vrijer verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal, hebben consumenten meer keuze en betalen zij minder, en kunnen burgers leven, werken en studeren in het land van hun keuze. De interne markt zorgt er ook voor dat professionals en ondernemingen bij hun grensoverschrijdende activiteiten minder met administratieve rompslomp te maken krijgen, wat meer mogelijkheden schept. De interne markt vormt de basis voor de concurrentiekracht van het Europese bedrijfsleven.

In de strategie voor de interne markt die we deze week aannemen, benadrukken we dat we moeten voortbouwen op deze sterke punten en het volledige potentieel van de interne markt moeten benutten. We moeten de interne markt aanpassen aan de veranderende economische realiteit en inzetten als springplank voor bedrijven en industrie om te floreren op de wereldmarkt. We zullen ons concentreren op concrete maatregelen, onder meer om de groei van start-ups te stimuleren, het potentieel van nieuwe bedrijfsmodellen uit de deeleconomie te benutten, de grensoverschrijdende dienstverlening te faciliteren, ons systeem op het gebied van normen te verbeteren en erop toe te zien dat de wetgeving inzake de interne markt correct wordt toegepast en gehandhaafd. Ook zullen we inspanningen doen om de juridische en technische belemmeringen voor de wegvervoersmarkt weg te nemen en de handhaving van de geldende sociale wetgeving te verbeteren. We streven ernaar de groei van het midden- en kleinbedrijf en van start-ups te stimuleren door de regelgevingsobstakels aan te pakken en de toegang tot financiering te vergemakkelijken. Voorts zullen we met een nieuw initiatief komen voor preventieve herstructureringsprocedures en een tweede kans voor ondernemers na een faillissement.

De uitvoering van de kapitaalmarktenunie is daarbij cruciaal, aangezien een interne markt voor kapitaal, financiering en spaargelden essentieel is om financieringsknelpunten op te lossen en de groei van bedrijven in de interne markt te stimuleren. Het is van belang dat de

medewetgevers snel tot een akkoord komen over het voorstel van de Commissie over securitisatie. Later dit jaar zal de Commissie een voorstel presenteren voor de herziening van de prospectusrichtlijn, om de beursgang en toegang tot de geldmarkt voor kleine ondernemingen te vergemakkelijken. Voorts zal zij verdere maatregelen nemen ter ondersteuning van de oprichting van risicokapitaalfondsen en voor de ontwikkeling van een nieuwe risicokapitaalcultuur die bevorderlijk is voor ondernemerschap.

Om ervoor te zorgen dat de Europese burgers het banenaanbod op de interne markt optimaal benutten, hebben we al maatregelen voorgesteld om het Europese portaal voor arbeidsmobiliteit (EURES) en de samenwerking tussen arbeidsbureaus te bevorderen. De voorstellen inzake arbeidsmobiliteit waarmee we later dit jaar zullen komen, omvatten maatregelen om misbruik tegen te gaan via betere handhaving en coördinatie van de socialezekerheidsstelsels. Ook zullen we een gerichte herziening van de detacheringsrichtlijn presenteren, om ervoor te zorgen dat hetzelfde werk op dezelfde plaats op dezelfde manier wordt beloond. Dit moet braindrain en oneerlijke praktijken die tot sociale dumping leiden, tegengaan.

We zullen bijzondere aandacht besteden aan een betere toegang tot goederen en diensten voor personen met een handicap.

In 2016 zullen we ook een aantal sectoren nader bekijken die nog sterk kunnen groeien of met specifieke problemen kampen. We zullen een strategie presenteren die ervoor moet zorgen dat de voordelen van de Europese ruimteprogramma's (o.a. Galileo en Copernicus) voor de Europese economie en burgers volledig tot hun recht komen. Voorts zullen we een Europees actieplan opstellen en uitvoeren dat onze defensiemarkt voorbereidt op toekomstige behoeften op het gebied van veiligheid. Daarnaast zullen we zorgen voor de follow-up van de luchtvaartstrategie die later dit jaar zal worden gepresenteerd. Tot slot zullen we, gezien de ontwikkelingen in de landbouwsector, volgend jaar al een verslag uitbrengen over het functioneren van de melkmarkt.

De Commissie zal een actieplan over btw presenteren, met verdere maatregelen voor een doeltreffend en fraudebestendig definitief stelsel en initiatieven over btw-tarieven en e-handel in de context van de digitale eengemaakte markt. Voorts zijn we van plan een aantal voorstellen over btw in te trekken waarover binnen de Raad weinig vooruitgang wordt geboekt of waarvan het aanzienlijke vereenvoudigingspotentieel te sterk is afgezwakt, zoals het geval is voor de standaard btw-aangifte.

We willen verdere vooruitgang boeken in de richting van een billijke, efficiënte en groeibevorderende vennootschapsbelasting die gebaseerd is op het beginsel dat ondernemingen belastingen moeten betalen in het land waar de winst wordt gegenereerd. Daarnaast zullen we komen met een reeks maatregelen om het vennootschapsbelastingstelsel transparanter te maken en belastingontduiking tegen te gaan, waaronder de toepassing van internationale normen inzake grondslaguitholling en winstverschuiving. We zijn van plan het geblokkeerde voorstel inzake een gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting in te trekken en te vervangen door voorstellen voor een stapsgewijze aanpak, waarbij eerst een verplichte belastinggrondslag wordt overeengekomen.

Dit zal de interne markt voor ondernemingen bevorderen en tegelijkertijd mazen dicht en garanderen dat alle ondernemingen een billijk aandeel in de belastingen dragen.

5. Een diepere en eerlijkere economische en monetaire unie

De Commissie heeft onlangs belangrijke elementen gepresenteerd van de eerste fase van het proces om de economische en monetaire unie (EMU) te voltooien, als uiteengezet in het verslag van de vijf voorzitters¹³. We hebben een hernieuwde aanpak van het Europees semester gepresenteerd, evenals een betere toolbox voor economische governance, waaronder de invoering van nationale raden voor concurrentievermogen en een adviserende Europese budgettaire raad. We stellen voor de dialoog tussen de Commissie en het Europees Parlement te bevorderen, om de democratische verantwoording van ons systeem van economische governance te verbeteren. Daarnaast vragen we om een meer eensgezinde vertegenwoordiging van de eurozone in internationale financiële instellingen (zoals het IMF). Tegen eind dit jaar zullen we een Europees bankdepositogarantiestelsel op basis van een herverzekeringsmechanisme presenteren en mogelijkheden uitzetten om de risico's verder terug te dringen en een gelijk speelveld in de banksector te garanderen.

Met deze maatregelen wordt aanzienlijke vooruitgang geboekt in de richting van een meer weerbare en welvarende economische en monetaire unie. Daartoe zal het Europees semester 2016 ook meer nadruk leggen op de economische en begrotingssituatie in de eurozone als geheel, op betere sociale prestaties en prestaties inzake werkgelegenheid van de lidstaten, en op de bevordering van convergentie, onder meer door nationale belemmeringen voor investeringen weg te nemen.

De ontwikkeling van een Europese pijler voor sociale rechten zal hiertoe bijdragen. De Commissie zal twee complementaire wegen volgen. Enerzijds zal de wetgeving op het gebied van sociaal beleid worden gemoderniseerd en zullen de lacunes in deze wetgeving worden aangepakt, teneinde rekening te houden met de moderne werkomgeving en te garanderen dat bij nieuwe werkmodellen de betrekkingen tussen de werkgevers en werknemers in evenwicht zijn. Anderzijds zullen op basis van beste praktijken in de lidstaten sociale benchmarks worden geïdentificeerd, met name met betrekking tot het begrip "flexicurity", om tot meer convergentie te komen op het gebied van de arbeidsmarkt, vaardigheden en sociale bescherming, in het bijzonder in de eurozone.

We zullen hiervoor intensiever overleg plegen met het Europees Parlement, de lidstaten, de nationale parlementen en de sociale partners. Ter voorbereiding van de overgang van de eerste fase naar de tweede fase van de voltooiing van de economische en monetaire unie en van het witboek van de Commissie dat gepland is voor het voorjaar van 2017, zal de Commissie een brede raadpleging en een breed debat starten in de hele EU. We zullen ook gebruikmaken van de analytische gegevens van de deskundigenwerkgroep op hoog niveau die in de zomer van 2016 zal worden ingesteld. Het Europees Parlement zal nauw worden betrokken bij al deze voorbereidende stappen.

¹³ http://ec.europa.eu/priorities/economic-monetary-union/docs/5-presidents-report_nl.pdf

6. Een redelijke en evenwichtige vrijhandelsovereenkomst met de VS

Internationale handel en investeringen zijn van groot belang voor het Europees economisch herstel. De EU is bij uitstek in staat ervoor te zorgen dat de mogelijkheden die globalisering biedt, op een transparante en vanuit sociaal en milieuoogpunt verantwoordelijke wijze ten goede komen aan de Europese burgers. Door een actief handelsbeleid te voeren, zullen we banden smeden met nieuwe groeicentra in de wereld en deel uitmaken van nieuwe digitale en mondiale waardeketens. Dit zal mogelijkheden creëren voor onze ondernemingen en kwalitatief hoogwaardige banen scheppen, zonder dat toegevingen worden gedaan op het vlak van onze Europese normen en waarden.

Het trans-Atlantisch partnerschap voor handel en investeringen (TTIP) met de Verenigde Staten blijft een topprioriteit voor 2016. We willen met de Verenigde Staten een billijk en evenwichtig akkoord sluiten, dat een nieuwe aanpak voor de bescherming van investeringen omvat. We zijn van plan een samenwerking met de regio Azië-Stille Oceaan op te zetten, onder meer via de onderhandelingen voor een vrijhandelsovereenkomst tussen de EU en Japan en de investeringsovereenkomst tussen de EU en China, door toestemming te vragen om te onderhandelen over vrijhandelsovereenkomsten met Australië en Nieuw-Zeeland en door, zodra de omstandigheden er rijp voor zijn, vrijhandelsbesprekingen te starten met de Filipijnen en Indonesië. Deze ambitieuze bilaterale handelsagenda, waarbij al 27 onderhandelingspartners betrokken zijn, vormt een aanvulling op het multilaterale systeem van de Wereldhandelsorganisatie, dat de kern blijft van de EU-aanpak.

De Commissie streeft ernaar dat in 2016 een aantal nieuwe overeenkomsten voorlopig van toepassing wordt, waaronder die met Canada en met een aantal regio's in Afrika, het Caribisch gebied en het Stille Oceaangebied. Voorts zullen we scherp blijven toezien op de bestaande overeenkomsten, zoals die met onze oostelijke nabuurschap. Tot slot zullen we werkzaamheden starten om een aantal bestaande overeenkomsten, waaronder die met Turkije, Mexico en Chili, aan de nieuwe economische realiteit aan te passen.

Met de nieuwe handels- en investeringsstrategie die we eerder deze maand presenteerden, willen we de instrumenten voor het handelsbeleid moderniseren en het beleid meer richten op diensten, digitale handel, mobiliteit, toegang tot natuurlijke hulpbronnen, innovatie en andere motoren voor groei en banen. We zullen meer doen op het gebied van uitvoering en handhaving, om ervoor te zorgen dat de handelsovereenkomsten daadwerkelijk resultaten opleveren. Tegelijkertijd zullen we bijzondere aandacht besteden aan kmo's en de werknemers beter voorbereiden op verandering. We zullen ook meer doen om onze handelsbesprekingen transparanter te maken voor de belanghebbenden en de burgers.

7. Een ruimte van justitie en grondrechten op basis van wederzijds vertrouwen

Terrorisme, radicalisering, georganiseerde criminaliteit en cybercriminaliteit vormen een gevaar voor de veiligheid van de Europese burgers. Deze problemen overstijgen de nationale grenzen en vereisen dan ook een respons op EU-niveau. De Commissie zal zich richten op de uitvoering van de Europese veiligheidsagenda. Er zal een voorstel worden gedaan voor de

herziening van het kaderbesluit inzake terrorisme, om het probleem van buitenlandse terroristische strijders aan te pakken, alsook een voorstel betreffende fraude en vervalsing in verband met andere betaalmiddelen dan contanten. We zullen voortwerken aan de herziening van het wetgevingskader voor de controle op vuurwapens. Ook zullen we meer aandacht besteden aan de ontwikkeling van de operationele samenwerking en instrumenten die het wederzijds vertrouwen bevorderen dat nodig is voor doeltreffende grensoverschrijdende rechtshandhaving. De grondrechten zullen daarbij ten volle in acht worden genomen.

De medewetgevers zouden tegen eind dit jaar een akkoord moeten bereiken over de hervorming van de verordening en richtlijn inzake gegevensbescherming en over het voorstel inzake een EU-regeling voor persoonsgegevens van passagiers. De Commissie streeft ernaar met de Verenigde Staten een solide overeenkomst te sluiten over de doorgifte van persoonsgegevens voor rechtshandavingsdoeleinden, die voorziet in de nodige waarborgen, zoals de mogelijkheid van rechterlijke toetsing voor personen. In het licht van de recente rechtspraak zullen we werk maken van een nieuw kader dat een goede bescherming garandeert van persoonsgegevens die door bedrijven in de Verenigde Staten worden opgeslagen.

Het is ook belangrijk dat de medewetgevers in 2016 verdere vooruitgang boeken met betrekking tot het Europees Openbaar Ministerie en de hervorming van Europol. De Commissie zal zich ook blijven inspannen met betrekking tot de voorwaarden voor toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden.

Tot slot zal de Commissie verder werk maken van de toetreding van de EU tot het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, met volledige inachtneming van het advies van het Hof van Justitie¹⁴.

8. Naar een nieuw beleid op het gebied van migratie

Het aanpakken van de vluchtelingen crisis en het beheren van de migratiedruk aan onze buitengrenzen is op dit moment de belangrijkste prioriteit voor de Unie. Door de onstabiele situatie, oorlog en armoede in onze nabuurschap zal deze kwestie ook de komende jaren nog hoog op de politieke agenda staan.

In mei 2015 hebben we een Europese migratieagenda gepresenteerd met brede maatregelen om migratie beter te beheren, op basis van de beginselen van solidariteit en verantwoordelijkheid. Inmiddels worden al twee noodregelingen uitgevoerd om 160 000 personen die duidelijk internationale bescherming nodig hebben, van de lidstaten waar de gevolgen van de vluchtelingen crisis het grootst zijn, te herplaatsen in andere EU-lidstaten. Elke dag worden door de gezamenlijke Frontex-operaties Poseidon en Triton mensen gered die op de Middellandse Zee in nood verkeren. Ondersteuningsteams voor migratiebeheer in hotspotgebieden helpen de nationale autoriteiten in Griekenland en Italië bij het identificeren, registreren en verwerken van de mensen die aankomen. Er wordt meer in het werk gesteld om

¹⁴ PB C 65 van 23.2.2015, blz. 2.

mensensmokkelaars te bestrijden en netwerken van mensenhandelaars te ontmantelen. Er wordt ook meer gedaan om mensen die geen internationale bescherming nodig hebben, te doen terugkeren.

De EU heeft al 4 miljard EUR vrijgemaakt voor humanitaire, economische, ontwikkelings- en stabilisatiesteun aan Syriërs die in eigen land verblijven of in gastgemeenschappen in Libanon, Jordanië, Irak, Turkije en Egypte. Voorts wordt nog 1,8 miljard EUR vrijgemaakt voor de oprichting van een noodtrustfonds voor stabiliteit en de aanpak van de diepere oorzaken van irreguliere migratie en ontheemding in Afrika. Een sterkere en nauwere samenwerking met derde landen van oorsprong of doorreis is cruciaal om migratie in betere banen te leiden en moet een gecoördineerde inspanning omvatten ter ondersteuning van het toenemend aantal vluchtelingen en intern ontheemde personen in derde landen.

De crisis heeft uitgewezen dat we naast de onmiddellijke maatregelen het Europees asielstelsel en de wijze waarop we onze gemeenschappelijke buitengrens beheren, grondig tegen het licht moeten houden. Later dit jaar zal de Commissie voorstellen presenteren voor een Europese grens- en kustwacht, op basis van een aanzienlijke versterking van Frontex.

We zullen ons gemeenschappelijk asielstelsel herzien om de lacunes en zwakke punten van het Dublinsysteem te verhelpen en de rol van het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken te versterken. Ook zullen we erop aandringen dat het actieplan inzake terugkeer snel en volledig wordt uitgevoerd en dat over de lopende voorstellen ter uitvoering van de Europese migratieagenda snel een akkoord wordt bereikt. Voorts zullen we voorstellen presenteren voor een gestructureerd hervestigingsstelsel, zodat personen die bescherming nodig hebben op een veilige manier naar de EU kunnen komen, zonder hun leven in de waagschaal te stellen door zich in te laten met mensensmokkelaars. Daarnaast zullen we zorgen voor betere bescherming in naburige regio's.

Tot slot zullen we, om tegemoet te komen aan de toekomstige demografische en arbeidsmarktbehoeften in Europa, een nieuwe aanpak voor legale migratie presenteren, met maatregelen om de blauwkaartrichtlijn te verbeteren.

9. Een sterkere speler op wereldvlak

In de huidige meer geconnecteerde, gecontesteerde en complexe wereld vol dynamische veranderingen is het belangrijker dan ooit dat het externe optreden van de EU coherent is en we alle instrumenten die ons ter beschikking staan, gezamenlijk inzetten ten behoeve van onze doelstellingen en ter aanvulling van ons intern beleid. Voor kwesties zoals migratie, toegang tot energie en andere hulpbronnen, en de klimaatverandering hebben we een doeltreffende externe dimensie nodig om onze interne beleidsdoelstellingen te verwezenlijken en de EU in staat te stellen kansen te benutten om onze waarden, zoals democratie, mensenrechten, gelijkheid en solidariteit, en onze Europese geschiedenis en cultuur meer bekendheid te geven in de rest van de wereld. De Commissie zal dan ook een belangrijke bijdrage leveren aan de werkzaamheden van de hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter om een nieuwe gehele strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid op te stellen.

De Commissie zal bij acute crises zoals de conflicten in Syrië, Libië en Oekraïne proactief steun blijven verlenen aan internationale actoren zoals de Verenigde Naties en de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa. Daarbij zullen we putten uit alle beleidsmaatregelen en financiële en andere middelen die ons ter beschikking staan. We zullen onze instrumenten herzien en verder ontwikkelen ter bevordering van de veiligheid en ontwikkeling in partnerlanden, en zullen met maatregelen komen om de governance in de veiligheidssector en de capaciteitsopbouw in deze landen te bevorderen.

Na afloop van de openbare raadpleging zullen we een nieuw, post-Cotonou-beleidskader presenteren voor de betrekkingen met landen en regio's in Afrika, het Caribisch gebied en het Stille Oceaan gebied. De ontwikkelingsstrategie van de Commissie zal evenals de nieuwe handels- en investeringsstrategie ook een positieve impact hebben op de economische ontwikkeling, de sociale en milieubescherming, de bescherming van de mensenrechten, de strijd tegen corruptie, het migratiebeheer en de aanpak van de onderliggende oorzaken van migratie.

De Commissie zal blijven ijveren om het perspectief van toetreding voor kandidaat-lidstaten concreter te maken. In deze context zullen we ons partnerschap met Turkije versterken, onder meer door de uitvoering van het actieplan inzake migratie en de modernisering van de douane-unie. Het nieuwe Europese nabuurschapsbeleid zal zorgen voor een gericht en passend kader voor het bevorderen van de stabiliteit en democratische ontwikkeling in de landen van het oostelijk en zuidelijk nabuurschap.

Voorts zullen we de hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter bijstaan bij het verdiepen van de bilaterale betrekkingen met de belangrijkste partners van de EU. De strategieën op maat zullen regelmatig worden herzien, en het EU-beleid inzake China is als eerste aan de beurt. Na de succesvolle afronding van de onderhandelingen met Iran over nucleaire aangelegenheden zou een hernieuwd kader voor de betrekkingen tussen de EU en Iran kunnen worden overwogen, mits de overeenkomst onverkort wordt nageleefd.

10. Een Unie van democratische verandering

De Commissie zal er samen met het Europees Parlement en de Raad naar streven de onderhandelingen over een nieuw interinstitutioneel akkoord inzake betere regelgeving tegen eind volgend jaar af te ronden. Samen zullen wij er ook naar streven onze gemeenschappelijke inzet voor betere regelgeving met het oog op betere resultaten kracht bij te zetten, de Europese besluitvorming transparanter te maken en in de toekomst een betere samenwerking tussen de drie instellingen mogelijk te maken.

In 2016 zullen we met een voorstel komen voor een interinstitutioneel akkoord inzake een verplicht transparantieregister voor belangenvertegenwoordigers die invloed proberen uit te oefenen op de beleidsvorming in het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.

Afgelopen jaar heeft de Commissie haar betrekkingen en haar dialoog met de nationale parlementen geïntensiveerd, zowel via bijeenkomsten en gedachtewisselingen met de parlementaire commissies als via een hernieuwd streven naar een politieke dialoog over

ontwerpvoorstellen. We zijn van plan om in 2016 verdere maatregelen op dit gebied te nemen, om te garanderen dat de nationale parlementen hun stem krachtig laten horen in het Europese beleidsvormingsproces.

Tot slot zullen we onze burgerdialogen verder ontwikkelen, waarbij de leden van de Commissie rechtstreeks met de burgers in hun eigen regio in dialoog kunnen treden over de kwesties die voor de burgers van belang zijn.

Deze periode is bepalend voor de Europese Unie. We staan voor meerdere uitdagingen: de vluchtelingencrisis, de werkloosheid en de problemen op het gebied van banen en groei, de behoefte aan een diepere economische en monetaire unie, de klimaatverandering, de instabiliteit in onze oostelijke en zuidelijke nabuurschap, en de zoektocht naar een billijke regeling voor het Verenigd Koninkrijk binnen een Europese Unie die gecommitteerd is aan de vier vrijheden van de interne markt en de waarden die alle 28 lidstaten delen.

Het is tijd voor verandering. Daarom heeft de Commissie in het werkprogramma doortastende, gerichte en pragmatische maatregelen opgenomen om deze uitdagingen het hoofd te bieden en sterker uit de huidige situatie te komen in een geest van Europese solidariteit en verantwoordelijkheid. We rekenen erop dat onze partners in het Europees Parlement en de Raad met ons zullen samenwerken om snel de resultaten te bereiken die de Europeanen van de Unie verwachten.